UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Gebruikershandleiding voor UvA AI Chat

Versie 1.1
Gepubliceerd op 2 oktober 2025

Over deze handleiding

Deze handleiding voor UvA AI Chat is bedoeld als naslagwerk waar je meer informatie kunt opzoeken over de verschillende functies en instellingen van UvA AI chat. Als je UvA AI Chat voor het eerst gaat gebruiken, of nog weinig ervaring hebt met generatieve AI, dan raden we aan om eerst door de e-learning "Wegwijs met UvA AI Chat" heen te gaan. Deze e-learning laat je stap voor stap alle basisfuncties van UvA AI Chat zien en geeft voorbeelden over hoe je het kunt gebruiken. Nadat je wegwijs bent met UvA AI chat kun je deze handleiding als naslagwerk gebruiken. Ook kun je binnen de UvA AI Chat gebruik maken van de "UvA AI Chat Ondersteuning"-persona, die gebaseerd is op deze handleiding.

Omdat de ontwikkeling van AI in rap tempo gaat, zal deze handleiding ook continu worden doorontwikkeld. De nieuwste ontwikkelingen van UvA AI Chat en de nieuwste toepassingen van UvA AI Chat zullen meegenomen worden in de volgende versies. In UvA AI Chat onder het vraagteken-icoon links onderin vind je altijd de nieuwste versie.

Voor vragen over deze handleiding en UvA AI Chat, contact ai-tlc@uva.nl.

Deze handleiding wordt ontwikkeld door TLC-Centraal (zie tlc.uva.nl)

Versie 1.1

Gepubliceerd op 2 oktober 2025

Deel 1: Voordat je begint ... 4
1.1 Verantwoord gebruik ... 4
1.2 Jouw eerste stap: inloggen ... 4
Deel 2: De kernfunctionaliteiten in de praktijk ... 5
2.1 Effectief communiceren: de kunst van het prompten ... 5
2.2 My prompts: jouw verzameling instructies ... 7
2.3 Documenten als kennisbron: uploaden en analyseren ... 8
2.4 Afbeeldingen genereren en analyseren ... 9
2.5 Artefacten ... 10
2.6 Study Mode ... 11
Deel 3: Personalisatie en samenwerking ... 12
3.1 Verdere configuratie ... 12
3.2 Interactie op maat: werken met Persona's ... 12
3.3 “Groups”: samenwerking en delen met anderen ... 14
3.4 “My projects”: jouw georganiseerde werkruimte ... 14
Deel 4: Geavanceerd gebruik en functies ... 15
4.1 De juiste motor kiezen ... 15
4.2 Functionaliteit uitbreiden met Extensies ... 16
Veelgestelde Vragen (FAQ) ... 17
Begrippenlijst ... 19

Deel 1: Voordat je begint

1.1 Verantwoord gebruik

Het is cruciaal om te begrijpen dat UvA AI Chat, net als elke andere AI-tool, niet onfeilbaar is. Het model kan fouten, onnauwkeurigheden, of vooroordelen presenteren alsof deze waar is. Vertrouw daarom nooit blind op de gegenereerde informatie. Controleer altijd zorgvuldig de output en maak kritische afwegingen bij elk gebruik. Wees ook bewust van het feit dat het gebruik van AI energie en water kost.

Praktijkvoorbeeld van verantwoord gebruik:

Stel, je vraagt de AI om een samenvatting van een wetenschappelijk artikel dat je hebt geüpload. De AI produceert een beknopte tekst.

- **Onzorgvuldig gebruik:** Je kopieert de samenvatting direct en gebruikt deze in jouw eigen werk zonder verificatie.
- **Zorgvuldig gebruik:** Je leest de door de AI gegenereerde samenvatting en vergelijkt deze nauwkeurig met het originele artikel. Je controleert of de kernargumenten, methodologie en conclusies correct zijn weergegeven. Je gebruikt de AI-output als een hulpmiddel om het artikel sneller te doorgronden, maar baseert jouw eigen werk op jouw veronderstelde brontekst.

Om generatieve AI op een verantwoorde manier te gebruiken, moet je je bewust zijn van de mogelijke nadelen. Bij het gebruik van AI moet je rekening houden met de risico's van 'cognitive offloading'. Cognitieve offloading verwijst naar het proces waarbij cognitieve processen worden overgedragen aan een extern hulpmiddel, zoals een AI. Vooral in een onderwijssetting is het belangrijk om je ervan bewust te zijn dat voortdurend vertrouwen op AI voor een bepaalde taak je kan belemmeren in het ontwikkelen van kennis en vaardigheden die je op de lange termijn ten goede komen. Onderzoek toont aan dat veelvuldig maar ondoordacht gebruik van AI het kritisch denkvermogen kan verminderen.

Om AI effectief en verantwoord te gebruiken, moeten we onze AI-geletterdheid ontwikkelen. Dit betekent onder meer dat we moeten begrijpen hoe we AI-hulpmiddelen goed kunnen gebruiken, zoals het stellen van de juiste vragen, en zorgvuldig controleren wat de AI produceert. Zo kunnen we ervoor zorgen dat we AI op zo'n manier inzetten dat het ons werk, leren en onderzoek op een waardevolle manier ondersteunt, terwijl we de risico's die het gebruik van AI met zich meebrengt, beperken.

1.2 Jouw eerste stap: inloggen

Open UvA AI Chat in jouw webbrowser. Voer vervolgens jouw UvA-inloggegevens in; dit zijn jouw e-mailadres en wachtwoord die gekoppeld zijn aan jouw UvA-account. Voor extra beveiliging is tweefactorauthenticatie (2FA) vereist, waarbij je een verificatiecode moet invoeren die naar jouw mobiele apparaat wordt gestuurd. Na succesvolle authenticatie krijg je toegang tot het dashboard van UvA AI Chat en kun je gebruikmaken van alle functionaliteiten.

Deel 2: De kernfunctionaliteiten in de praktijk

2.1 Effectief communiceren: de kunst van het prompten

De belangrijkste vaardigheid voor het succesvol gebruiken van UvA AI Chat is het schrijven van effectieve prompts. De kwaliteit van de output die je van de AI ontvangt, is direct afhankelijk van de kwaliteit van de instructies die je geeft.

Definitie van een prompt

Een prompt is een instructie of vraag die je aan de AI geeft om een specifieke reactie of output te genereren. Het vormt de basis van de communicatie tussen jou als gebruiker en de AI. De duidelijkheid en het detailniveau van de prompt hebben direct invloed op de kwaliteit van het antwoord. Een goed geformuleerde prompt fungeert als een duidelijke opdracht, terwijl een vage prompt vaak leidt tot een generiek of onbruikbaar antwoord.

Hoewel een goed geformuleerde prompt belangrijk is, hoef je je geen zorgen te maken als je eerste prompt niet direct goed werkt. De kracht van de AI zit in de capaciteit om een gesprek kan voeren, dus als je niet de output krijgt die je verwachtte, kun je altijd vragen of de AI het antwoord kan aanpassen. Het kan ook erg behulpzaam zijn om de AI te vragen om jou te helpen met je prompt op te stellen.

De structuur van een effectieve prompt

Effectief prompten houdt in dat je jouw prompts helder, specifiek en relevant maakt. Om dit te bereiken, moet je duidelijk aangeven wat je wilt dat de AI doet, inclusief eventuele nuances of specifieke voorwaarden. Gebruik concrete taal, vermijd vaagheid en geef waar nodig context om de AI te helpen jouw vraag beter te begrijpen en accurate antwoorden te genereren. Een goed gestructureerde prompt bestaat doorgaans uit drie hoofdonderdelen:

1. **Context (Introductie):** Begin met een korte inleiding of achtergrondinformatie, zodat de AI begrijpt waar de prompt over gaat. Wie ben je? Wat is het doel van de taak? Voor wie is de output bedoeld?
2. **Vraag of instructie:** Stel duidelijk de vraag of geef een specifieke, ondubbelzinnige opdracht. Gebruik volledige zinnen en wees expliciet over de actie die de AI moet ondernemen.
3. **Specifieke details of criteria:** Voeg relevante details, beperkingen of criteria toe die de AI moet meenemen in de respons. Denk hierbij aan het gewenste format (tabel, bullet points, lopende tekst), de toon (formeel, informeel, creatief), de lengte (aantal woorden) of specifieke punten die behandeld moeten worden.

Een belangrijk aandachtspunt is om instructies positief te formuleren. Vermijd uitsluitingen (zoals "gebruik geen moeilijke woorden"), omdat de AI de neiging heeft om juist te focussen op de concepten die je noemt. Formuleer in plaats daarvan wat je wél wilt ("gebruik eenvoudige, toegankelijke taal").

Praktijkvoorbeeld van positief formuleren:

- **Negatief:** "Schrijf een inleiding voor mijn essay, maar gebruik geen jargon en maak het niet langer dan 200 woorden."
- **Positief:** "Schrijf een toegankelijke inleiding van ongeveer 200 woorden voor mijn essay over Italo Calvino, gericht op een eerstejaarsstudent. Gebruik heldere, eenvoudige taal en definieer de belangrijkste concepten."

Tabel 1: Voorbeelden van effectieve prompts

De onderstaande tabel illustreert het verschil tussen een wat vage prompt en een specifieke, goed gestructureerde prompt voor diverse academische taken.

Taak	Ineffectieve Prompt	Effectieve Prompt
E-mail opstellen	"Schrijf een e-mail naar mijn professor."	"**Context:** Ik moet mijn professor, Dr. Jansen, mailen over een deadlineverlenging voor mijn paper over de Tachtigjarige Oorlog. **Instructie:** Stel een formele en respectvolle e-mail op waarin ik om twee dagen uitstel vraag. **Criteria:** Vermeld dat de reden onvoorziene persoonlijke omstandigheden zijn (zonder in detail te treden) en stel een nieuwe inleverdatum voor."
Tekst samenvatten	"Vat dit document samen."	"**Context:** Het geüploade document is een wetenschappelijk artikel over de impact van AI op de arbeidsmarkt. **Instructie:** Genereer een samenvatting in bullet points. **Criteria:** Focus op de onderzoeksmethodologie, de belangrijkste bevindingen en de conclusies van de auteurs. De samenvatting moet in het Nederlands zijn en maximaal 250 woorden tellen."
Brainstormen	"Geef me ideeën voor een betoog."	"**Context:** Ik ben een onderzoeker in sociologie en ik wil een betoog schrijven binnen het thema sociale ongelijkheid. **Instructie:** Genereer vijf concrete standpunten waar ik een betoog over kan schrijven. **Criteria:** Elke standpunt moet origineel zijn, empirisch gegrond zijn, en relevant zijn voor de hedendaagse Nederlandse samenleving."
Feedback vragen	"Controleer mijn tekst."	"**Context:** Het bijgevoegde bestand is het concept voor de inleiding van mijn onderzoeksvoorstel. De doelgroep is onderzoekers in mijn onderzoeksgebied. **Instructie:** Geef constructieve feedback op de tekst. **Criteria:** Analyseer de tekst op drie punten: 1) de helderheid van de probleemstelling, 2) de logische opbouw van de argumentatie, en 3)

		de academische schrijfstijl. Geef concrete voorbeelden uit de tekst en doe suggesties voor verbetering."

2.2 My prompts: jouw verzameling instructies

"My prompts" is een functie die je helpt om efficiënter te werken door het hergebruiken van effectieve prompts. Je vindt de "My prompts" sectie via het boek-icoon in de linker zijbalk van UvA AI Chat.

Gebruik van standaard prompts

"My prompts" bevat een verzameling vooraf gedefinieerde prompts voor veelvoorkomende taken. Voorbeelden hiervan zijn "feedback on your writing" en de "multiple choice question generation". Deze standaardprompts zijn ontworpen door experts en bevatten al een goede structuur. Je kunt een standaardprompt selecteren en deze gemakkelijk aanpassen aan jouw specifieke behoeften om snel en effectief het gewenste resultaat te bereiken.

Eigen prompts opslaan en hergebruiken

Als je merkt dat je bepaalde taken of instructies regelmatig herhaalt, kun je jouw eigen prompts opslaan in de bibliotheek. Dit is bijzonder nuttig voor complexe, terugkerende opdrachten.

Praktijkvoorbeeld van een eigen prompt opslaan:

Stel dat je vaak Engelse academische teksten schrijft en deze wilt laten controleren op een formele schrijfstijl. Je kunt een zeer effectieve prompt hiervoor opstellen en opslaan voor hergebruik.

1. Stel een effectieve prompt op.
2. Ga naar "My Prompts" en kies de optie "Add prompt".
3. Geef de prompt een herkenbare naam, bijvoorbeeld 'Academic English Check'.
4. Plak jouw prompt in het tekstveld: "Analyseer de bijgevoegde Engelse tekst. Je fungeert als een ervaren redacteur voor een wetenschappelijk tijdschrift. Identificeer en corrigeer zinnen die te informeel zijn voor een wetenschappelijke publicatie. Vervang spreektaal door formele alternatieven, controleer op consistentie in terminologie en geef suggesties om de zinsstructuur te variëren voor betere leesbaarheid."
5. Bewaar de prompt. Deze is nu beschikbaar voor eenvoudig hergebruik bij toekomstige gesprekken.

Wil je een eerder opgeslagen prompts snel hergebruiken? Klik dan onder in het tekstvak van de UvA AI Chat op het boekje-icoon om een lijst van recente prompts te zien en de gewenste prompt direct in te voegen.

De AI toegang geven tot het internet

UvA AI Chat heeft een 'knowledge cutoff'; de kennis is niet actueel. Om de AI met recente, online informatie te laten werken, kun je de internetzoekfunctie inschakelen. Klik hiervoor in een chatvenster rechtsboven op het 'zakmes'-icoon en vink 'Internet Search' aan. Nadat je de functie hebt geactiveerd, is het belangrijk dat je in je opdracht vermeldt dat de AI het internet moet gebruiken. Begin je vraag bijvoorbeeld met: "Zoek op het internet naar…". Houd er rekening mee dat deze functionaliteit nog in ontwikkeling is en niet altijd feilloos werkt.

2.3 Documenten als kennisbron: uploaden en analyseren

Een van de krachtigste functies van UvA AI Chat is dat je je eigen documenten kunt uploaden en die als context kunt gebruiken voor je vragen. Zo kan de AI werken met de specifieke informatie die jij aanlevert, in plaats van alleen met de algemene kennisbasis. Daardoor kan de chatbot betrouwbaardere en beter onderbouwde antwoorden geven, gebaseerd op de bronnen die jij kiest.

Uploaden van documenten
Met de UvA AI Chat kun je eenvoudig documenten uploaden. Ga naar het vak voor tekstinvoer onderaan het scherm en klik op het paperclip-icoon. Kies vervolgens de bestanden die je wilt toevoegen vanaf jouw computer. Na het uploaden zijn de documenten direct beschikbaar voor verdere verwerking binnen het huidige gesprek.

Ondersteunde bestandsformaten
De UvA AI Chat ondersteunt een reeks veelgebruikte bestandsformaten, waaronder PDF, DOCX (Word), XLS (Excel), PPT (PowerPoint) en CSV. Dit maakt het mogelijk om verschillende typen documenten, van onderzoeksartikelen tot datasets, te uploaden en te gebruiken in jouw interacties met de AI.
Let op: Het kan soms gebeuren dat grote, ongebruikelijke of beveiligde bestanden niet goed worden verwerkt. Als een document veel informatie bevat (bijv. 100+ pagina's), moet de AI zoeken naar een speld in een hooiberg.

Verwerkingsmogelijkheden en het werkproces
Eenmaal geüpload, doet de AI niets met het document totdat je een instructie geeft. Het document fungeert als een kennisbron voor de AI. De verwerkingsmogelijkheden zijn verschillend: je kunt teksten laten analyseren, samenvatten, vertalen, of specifieke informatie laten opvragen uit het document. Belangrijk hierbij is de combinatie van het uploaden van een document en het formuleren van een precieze prompt.

Praktijkvoorbeeld van integratie in het werkproces:
Een onderzoeker werkt aan een literatuurstudie en heeft een 50 pagina's tellend rapport in PDF-formaat dat relevant is voor haar onderzoek.

1. **Uploaden:** Ze klikt op de paperclip en uploadt het PDF-rapport naar de chat.
2. **Prompten:** Vervolgens stelt ze een specifieke vraag over de inhoud van het document. Een effectieve prompt zou kunnen zijn: "Analyseer het zojuist geüploade rapport en identificeer alle secties die betrekking hebben op duurzaam beleid ('sustainable policy'). Geef een samenvatting in bullet points van de belangrijkste aanbevelingen die in die secties worden gedaan. Citeer per aanbeveling het paginanummer waar deze te vinden is."

Met deze aanpak bespaart de onderzoeker tijd en ontvangt ze een specifieke, gerichte analyse van de geüploade tekst, direct toepasbaar voor haar eigen werk.

Retrieval-Augmented Generation (RAG)
De technologie waarmee het uploaden en analyseren van documenten werkt, wordt Retrieval-Augmented Generation (RAG) genoemd. Dit werkt door de output van het taalmodel te verrijken met informatie die is opgehaald uit de documenten die je hebt geüpload. Wanneer je een prompt indient, vergelijkt het systeem eerst je vraag met je documenten en haalt vervolgens de stukjes informatie uit je documenten die relevant lijken voor je prompt. Het kan maximaal 10 stukjes informatie meenemen. Deze fragmenten worden vervolgens aan je prompt toegevoegd als context en verwerkt door het taalmodel (LLM) om een nauwkeuriger en beter onderbouwd antwoord te genereren. Dit is enorm krachtig, omdat het de AI in staat stelt haar antwoord te baseren op specifieke, contextuele informatie die jij hebt gekozen. Het heeft echter ook beperkingen; het is bijvoorbeeld niet ontworpen om zeer grote teksten samen te vatten (het kan slechts 10 fragmenten verwerken).

2.4 Afbeeldingen genereren en analyseren

Naast tekstuele taken kan de UvA AI Chat ook afbeeldingen genereren op basis van jouw beschrijvingen. Dit kan nuttig zijn voor het maken van illustraties voor presentaties, het visualiseren van concepten of voor creatieve projecten.

Om een afbeelding te genereren, vraag je simpelweg in het tekstvak van de UvA AI Chat om een afbeelding te maken. Net als bij tekstuele prompts, geldt ook hier: hoe gedetailleerder en specifieker jouw beschrijving, hoe beter het resultaat zal aansluiten bij jouw verwachtingen. Zoals altijd kun je AI vragen om jou te helpen je prompt op te stellen. De beeldgenerator in UvA AI Chat is nog niet goed in het creëren van afbeeldingen waar ook tekst in staat.

Praktijkvoorbeeld van een gedetailleerde afbeeldingsprompt:
In plaats van een vraag zoals "maak een afbeelding van een bloem", kun je een veel beter resultaat krijgen met een gedetailleerde prompt.

- **Te algemene prompt:** "Genereer een tulp."
- **Gedetailleerde prompt:** "Genereer een afbeelding in de stijl van een botanische illustratie uit de 19e eeuw. De afbeelding moet een tulp tonen met duidelijke, fijne lijntjes die de details van de bloemblaadjes, de steel en de bladeren accentueren. De achtergrond moet lijken op perkament met een lichte textuur."

Afbeeldingen analyseren

Gebruik het foto-icoon rechtsonder in het tekstvak om afbeeldingen toe te voegen. Na uploaden kan de AI een afbeelding beschrijven en de inhoud interpreteren. Zorg er wel voor dat je er een prompt bij voegt met een goede beschrijving van wat je wilt dat de AI analyseert.

Let op: De AI kan tekst, grafieken of tabellen in een afbeelding niet altijd goed interpreteren.

2.5 Artefacten

De functie 'Artefacten' in UvA AI Chat is een krachtige tool die is ontworpen om samenwerking met de AI te ondersteunen. Een artefact is een afzonderlijk venster (met tekst, code of visualisaties) dat zowel jij als de AI kunnen bewerken. Dit maakt samenwerken eenvoudig, aangezien je de AI het artefact kunt laten bewerken en je specifieke stukken tekst in het artefact kunt selecteren om de AI deze aan te laten passen. Daarnaast kun je de tekst handmatig bewerken. Dit verandert de AI meer in een creatieve partner dan in slechts een tekstgenerator.

Hoe gebruik je artefacten:

1. **Activeer de functie:** Om te beginnen moet u de functie 'Artifact Creation' selecteren binnen de UvA AI Chat-interface (klik op het schuifmenu). Hiermee geeft u aan de AI aan dat u een output zoekt in een apart venster voor verdere bewerking.

2. **Geef een duidelijke opdracht:** Typ in het chatvenster een opdracht die het onderwerp en het type artefact dat je nodig hebt duidelijk definieert. Je zou de AI bijvoorbeeld kunnen vragen: "Maak een artefact waarin de Keynesiaanse en Neoklassieke economische theorieën worden vergeleken."

3. **Bekijk de gegenereerde output:** De AI produceert vervolgens een artefact op basis van je verzoek. In het voorbeeld van de economische theorieën zou de output een overzicht kunnen zijn van de belangrijkste principes, aannames en politieke implicaties.

4. **Werk samen aan revisies:** Het platform stelt je in staat om het artefact gezamenlijk te verfijnen. Je kunt direct bewerkingen uitvoeren in het speciale tekst- of codevenster, of je kunt de AI verdere instructies geven in de chat om een specifiek gedeelte van het artefact te wijzigen of uit te breiden. Je kunt ook stukken tekst of code selecteren en de AI vragen die aan te passen.

5. **Sla je werk op:** Zorg ervoor dat als je het artefact handmatig bewerkt, je het eerst opslaat voordat je de AI vraagt om verder te bewerken. Dit doe je door op het 'opslaan'-icoon rechtsboven in het artefact te klikken. Wanneer je de AI vraagt om het artefact te bewerken, wordt er automatisch een nieuwe versie opgeslagen. Eerdere versies worden ook bewaard, zodat je wijzigingen kunt volgen en eerdere versies opnieuw kunt bekijken indien nodig door op de pijlen linksboven in het artefact te klikken. Het voltooide artefact kan vervolgens worden gedownload voor gebruik in je onderzoekspaper, presentatie of andere academische projecten. Doe dit door rechtsbovenin te klikken op het pijltje naar beneden en “Download as” te selecteren.

2.6 Study Mode

"Study Mode" in UvA AI Chat verandert de assistent in een begeleidende tutor. In plaats van meteen antwoorden te geven, stelt de AI eerst vragen, biedt hints en wacht op jouw reactie voordat het verdergaat. Het helpt voorkomen dat je denkwerk te veel uitbesteedt aan AI. Door actief te oefenen met redeneren en zelf antwoorden te formuleren, blijf je je eigen kritisch denkvermogen trainen en ontwikkelen. Het doel is dat je zelf redeneert en zo tot beter begrip komt.

Hoe gebruik je Study Mode:

1. **Activeren en leerdoel bepalen:** Open het schuifmenu in het tekstvak van UvA AI Chat en zet *Study Mode* aan. Uitzetten doe je door op het kruisje naast *Study* te klikken. Geef daarna een leerdoel door te specificeren waar je over wilt leren en benoem wat je al weet. Voorbeelden:

   "'Ik bereid een seminar voor over de Franse Revolutie en specifiek de bestorming van de Bastille. Help me de oorzaken en interpretaties van de oorzaak te begrijpen.'"

   "'Ik bereid me voor op een tentamen onderzoeksvaardigheden en wil begrijpen hoe ik twee groepen kan vergelijken met statistiek. Leg uit welke methoden geschikt zijn, zoals de t-toets, en wanneer je beter een andere toets gebruikt."

   2. **Werken in dialoog:** De AI stelt open vragen en wacht op jouw antwoord. Je kunt aangeven hoe je begeleid wilt worden: om kleinere stappen vragen, om hints in plaats van antwoorden, of om feedback op je redenering. Ook kun je vragen om specifieke vormen, zoals een multiplechoicevraag, een concreet voorbeeld of metaforen.

   3. **Tempo en niveau aanpassen:** Stuur bij waar nodig: *"gebruik eenvoudiger taal"*, *"maak het moeilijker"*, of *"ga sneller/langzamer"*. De AI past zijn vragen en voorbeelden hierop aan.

   4. **Afronden en vastleggen:** Om wat je hebt geleerd te versterken, sluit af met een recap of oefenmateriaal. Voorbeelden: *"Vat samen in vijf bulletpoints de belangrijkste punten van dit gesprek"* of *"Geef drie oefenvragen met korte oplossingen."* Wil je het resultaat bewaren of verder uitwerken, combineer Study Mode dan met Artefacten. Zo kun je notities, tabellen of conceptteksten in een apart venster bewerken en later terughalen.

Deel 3: Personalisatie en samenwerking

3.1 Verdere configuratie

Om UvA AI Chat optimaal te kunnen gebruiken is het belangrijk om het te configureren naar jouw wensen. Om dit te doen, navigeer je naar de instellingen, hiervoor klik je eerst op persoons-icoon helemaal links onderin op het scherm. Hier kun je direct jouw voorkeuren voor het thema (licht/donker) instellen. Daarna klik je op 'Settings', en dan op 'Personalization' voor de belangrijkste gebruiksinstellingen:

- **'Memory Creation' (Geheugencreatie):** Schakel deze optie in om de UvA AI Chat informatie over jouw eerdere prompts en gesprekken te laten opslaan in het geheugen. Dit stelt de AI in staat om context uit eerdere interacties te onthouden. Een voorbeeld van zulke context kan zijn dat je astronomie studeert of dat je bijvoorbeeld koken als hobby hebt.
- **'Memory Context' (Geheugencontext):** Om de chat de opgeslagen 'memories' daadwerkelijk te laten gebruiken in nieuwe gesprekken, dient je ook deze optie in te schakelen.
- **'Memory Management' (Geheugencontext):** Bekijk en beheer hier welke informatie UvA AI Chat heeft opgeslagen over jou in het geheugen. Je kunt hier opgeslagen 'Memories' zelf aanpassen of verwijderen.
- **'Custom Instructions' (Aangepaste Instructies):** Geef hierin aan hoe je wilt dat de AI zich gedraagt, opstelt of in welke stijl de AI standaard moet schrijven. Deze instructies worden op de achtergrond meegenomen in elk gesprek dat je start (behalve als je een Persona gebruikt).

Praktijkvoorbeeld van 'Custom Instructions':
In het veld voor 'Custom Instructions' kun je bijvoorbeeld de volgende tekst invoeren om de AI-output standaard aan te passen aan jouw behoeften:

> "Antwoord altijd in het Nederlands. Formuleer jouw antwoorden als een academische adviseur: ondersteunend, kritisch en gericht op het verbeteren van mijn werk. Gebruik formele taal en vermijd overmatig gebruik van jargon. Structureer complexe antwoorden met bullet points voor de duidelijkheid."

3.2 Interactie op maat: werken met Persona's

Persona's zijn een geavanceerde functie waarmee je UvA AI Chat kunt instrueren om een specifieke rol of karakter aan te nemen tijdens een gesprek. Dit maakt de interactie gerichter en de output beter afgestemd op jouw specifieke context.

Basisbegrippen: definitie en doel
Persona's zijn vooraf gedefinieerde 'karakters' of 'persoonlijkheden' die de AI kan aannemen om direct relevante antwoorden te geven. Door een persona van instructies te voorzien, geef je de AI een rol, expertise, toon, achtergrondkennis en functie—bijvoorbeeld als kritische reviewer, vakspecialist of behulpzame tutor. Een persona is met name nuttig bij herhalende taken of scenario's waarin je steeds dezelfde prompts wilt meegeven. Zo krijg je snel consistente en passende antwoorden, zonder steeds opnieuw alle context en instructies te hoeven invoeren. Met persona's kun je de AI laten communiceren vanuit specifieke informatie, standpunten, expertise of kennisgebieden. Het doel van persona's is om de interactie met de AI te personaliseren en te verbeteren. In essentie is een persona een complexe, vooraf opgeslagen 'master prompt' die het gedrag van de AI voor een heel gesprek bepaalt.

Standaard Persona's

De UvA AI Chat wordt geleverd met verschillende standaard persona's die je direct kunt gebruiken:

- **Course Manual Creator:** Gaat in gesprek met jou om samen een cursus handleiding te maken.
- **Socratic Coach:** Gebruikt de Socratische methode om jou te helpen een onderwerp beter te begrijpen zonder directe antwoorden te geven.
- **Technisch Assistent:** Ondersteunt gebruikers bij technische vraagstukken door heldere uitleg en praktische oplossingen voor vragen over de UvA AI Chat zelf te bieden.
- **Taalassistent:** Controleert teksten en geeft tips op het gebied van grammatica, spelling en stijl om de taalvaardigheid te verhogen en het taalgebruik te optimaliseren.

Eigen Persona's maken: een stapsgewijze handleiding

Het creëren van jouw eigen, op maat gemaakte persona's kan jouw interacties met AI tot een hoger niveau brengen. Op deze manier kun je namelijk het gedrag van de persona exact zo inrichten als jij het wilt. Ga naar het masker-icoon in de balk links van UvA AI Chat om bij "Persona's" te komen en kies de optie om een nieuwe persona te maken. Volg daarna deze stappen:

1. **"Persona title":** Vul een korte, herkenbare naam in voor jouw persona.
2. **"Persona description":** Beschrijf in één of twee zinnen de rol en het doel van de persona. (Dit beïnvloedt het gedrag van de persona niet).
3. **"Which AI model do you want to use?":** Kies het achterliggende taalmodel (bijv. GPT-4o) waarop jouw persona draait. Zie sectie 4.1.
4. **"Choose a conversation style":** Selecteer een gespreksstijl. 'Balanced' is vaak een goede start, maar je kunt ook kiezen voor 'Creative' (vrije, creatieve antwoorden) of 'Precise' (zakelijk en feitelijk).
5. **"Describe your persona and its behaviour":** Dit is de belangrijkste stap. Beschrijf hier zeer gedetailleerd welke toon, expertise en gedrag jouw persona moet hebben. Je kunt een voorbeeld kiezen om dit aan te passen ('Select a preset...') of dit veld handmatig invullen. Wees zo specifiek mogelijk.
6. **"Upload files to enhance your persona's resources":** Je kunt hier specifieke documenten uploaden, zoals handleidingen of stijlboeken, die de persona als kennisbasis moet gebruiken.
7. **"Opslaan":** Klik op "Save" om jouw persona op te slaan en te activeren.

Praktijkvoorbeeld van een eigen Persona:

Een onderzoeker wil een AI-assistent die haar helpt om haar conceptartikelen kritisch te beoordelen. Ze creëert de volgende persona:

- **Persona title:** "Kritische Onderzoeksassistent"

- **Persona description:** "Analyseert academische teksten op logische consistentie, argumentatieve zwaktes en onduidelijke formuleringen."

- **Describe your persona and its behaviour:** "Je bent een ervaren peer reviewer voor een wetenschappelijk tijdschrift. Je toon is kritisch maar altijd constructief. Wanneer je feedback geeft op een geüploade tekst, structureer je je antwoord altijd in drie delen: 1) Een beknopte samenvatting van het hoofdargument van de auteur. 2) Een lijst met sterke punten van de tekst. 3) Een gedetailleerde lijst van punten voor verbetering, inclusief specifieke suggesties voor herformulering en vragen die de auteur aan het denken zetten over de zwaktes in de argumentatie."

3.3 "Groups": samenwerking en delen met anderen

De functie "Groepen" maakt het eenvoudig om samen te werken aan gedeelde projecten. Het is ideaal voor teamwerk, of je nu onderzoek doet, een gezamenlijke presentatie voorbereidt, of aan een ander project werkt. Binnen een groep kun je eenvoudig bestanden delen, elkaars prompts zien en samenwerken aan dezelfde doelen. Je vindt de functie 'Groepen' via het pictogram met de twee personen in de linkerzijbalk.

Om een groep aan te maken, klik je op de knop "Add group". Vul de volgende tekstvelden in:

Groepsnaam: Voer een naam voor je groep in het veld "Group Name". Dit is een verplicht veld.

Groepsbeschrijving: Geef een beschrijving voor de groep in het tekstvak "Group Description". Dit is over het algemeen het doel van de groep.

Members: Voeg de e-mailadressen toe van de mensen die je lid wilt maken van de groep. Je kunt meerdere e-mailadressen scheiden met een komma.

Owners: Voer de e-mailadressen in van de mensen die de eigenaren van de groep zullen zijn. Deze moeten ook worden gescheiden door komma's. Deze eigenaren kunnen de groep bewerken.

Persona's: Selecteer, indien van toepassing, de persona's voor de groep.

Prompts: Selecteer, indien van toepassing, specifieke opgeslagen prompts voor de groep.

Start- en einddata: Kies een startdatum en een einddatum voor de groep met behulp van de datumkiezers.

Opslaan: Klik op de knop "Opslaan" om de aanmaak van de groep te voltooien.

Door een groep aan te maken, kun je specifieke chats, persona's of prompts delen. Je bepaalt of toegevoegde leden alleen de persona's kunnen gebruiken ('Leden') of ze ook kunnen bewerken ('Eigenaren'). Als docent zou je bijvoorbeeld studenten als leden kunnen toevoegen, zodat ze een specifieke persona die jij hebt aangemaakt kunnen gebruiken. Je kunt ook een start- en einddatum voor de groep instellen indien nodig.

3.4 "My projects": jouw georganiseerde werkruimte

Onder "My projects" (het folder-icoon in de linkerbalk) kun je jouw eigen projecten inrichten. Dit fungeert als een digitale container voor al het materiaal dat gerelateerd is aan een specifieke taak of onderzoek. Je kunt dit gebruiken om je chats te ordenen, als je bijvoorbeeld meerder gesprekken over hetzelfde onderwerp hebt. Om te beginnen, klik je op "+ Add Project" rechtsboven in het scherm. Binnen een project kun je chats, prompts, en persona's bij elkaar zetten. Daarmee kun je binnen jouw project gemakkelijk navigeren naar eerder gebruikte prompts en de bijbehorende antwoorden, wat het eenvoudig maakt om verder te werken waar je gebleven was.

Deel 4: Geavanceerd gebruik en functies

4.1 De juiste motor kiezen

UvA AI Chat biedt toegang tot verschillende geavanceerde AI-modellen (Large Language Models). Het standaardmodel, GPT-4o, is een uitstekende allrounder en werkt goed voor veel taken, maar voor specifieke taken kan een ander model betere resultaten opleveren. Voor simpelere taken kan het beter zijn om een kleiner en efficiënter model te kiezen dat minder energie verbruikt.

De onderstaande tabel dient als een snelle referentie om je te helpen het meest geschikte AI-model voor jouw taak te kiezen. Om uit te vinden welk model het beste werkt voor jouw specifieke taak zul je zelf moeten experimenteren met de verschillende modellen. Dit kan belangrijk zijn als je een bepaalde specifieke taak hebt die je vaker wilt uitvoeren.

Tabel 2: Vergelijking van beschikbare AI-modellen

Model	General Use Cases	Knowledge Cutoff	Energy / Cost (relative)	Type	Context Window Input	Context Window Output
gpt-5	Explaining complex concepts, advanced coding projects, interpreting academic papers	30-09-2024	High	Advanced reasoning model	272K	128K
gpt-5-mini	moderate concept clarification, brainstorming ideas, study planning, understanding course material	31-05-2024	Medium	Efficient reasoning model	272K	128K
gpt-5-nano	Quick definitions, fact-checking, basic explanations, vocabulary help, concept reviews	31-05-2024	Low	Lightweight reasoning model	272K	128K
GPT-4o	Analyzing diagrams/charts visual content interpretation, presentation feedback	20-11-2024	High	Multimodal model	128K	16K
GPT-4.1	General, language, high input, creative tasks, agentic planning	14-04-2025	High	Advanced language model	1M	100K
Llama-3.3-70B-Instruct AWQ	Open source, local deployment, long context	01-12-2023	Medium	Open source language model	128K	8K

4.2 Functionaliteit uitbreiden met Extensies

Extensies zijn bedoeld voor technisch onderlegde gebruikers die bekend zijn met API's. Ze functioneren als extra hulpmiddelen die de AI kan gebruiken om taken buiten de chatomgeving uit te voeren, zoals het ophalen van informatie uit externe databases of het uitvoeren van acties in andere software.

Hoe het werkt

Extensies zijn krachtige hulpmiddelen die UvA AI Chat meer mogelijkheden geven door de AI in staat te stellen API-aanroepen te doen naar interne of externe systemen. Ze fungeren als extra tools die de AI in staat stellen om taken buiten de chatomgeving uit te voeren, zoals het ophalen van informatie uit een database, het uitvoeren van acties in andere software (zoals het toevoegen van een item aan een to-do-lijst), of het verzenden en ontvangen van gegevens. Deze hulpmiddelen zijn bedoeld voor technisch onderlegde gebruikers die bekend zijn met API's, aangezien onjuist gebruik onbedoelde acties in externe systemen kan veroorzaken.

Het proces omvat het definiëren van de details en functies van de extensie, en maakt gebruik van de API-structuur die wordt beschreven in de officiële OpenAI-documentatie (via openai.com). De aanmaakinterface wordt getoond in de bijgeleverde afbeelding.

Om je eigen extensie toe te voegen, klik je op "Add extension" (Extensie toevoegen).

Name (Naam): Geef je extensie een naam in het veld "Name of your Extension".

Short description (Korte beschrijving): Schrijf een korte beschrijving van de extensie.

Detail description (Uitgebreide beschrijving): Geef een meer gedetailleerde uitleg over de specialiteiten en de stappen die nodig zijn om de extensie uit te voeren.

Headers: Definieer de benodigde headers voor de API-aanroepen. Een standaard "Content-Type" header met de waarde "application/json" wordt weergegeven. Je kunt meer headers toevoegen door op "Add Header" (Header toevoegen) te klikken. Het platform ondersteunt ook het beveiligen van headerwaarden die zijn opgeslagen in Azure Key Vault.

Functions (Functies): Voeg de specifieke functies toe die de extensie zal uitvoeren door op "Add Function" (Functie toevoegen) te klikken. Deze functies kunnen verschillende API-verzoeken ondersteunen, waaronder GET, POST en PUT, waardoor de extensie zowel gegevens kan ophalen als acties kan activeren.

Submit (Verzenden): Zodra alle details zijn ingevuld, klik je op de knop "Submit" om de aanmaak van je extensie te voltooien.

Praktisch voorbeeld van het gebruik van een extensie:

Een onderzoeker configureert een extensie die communiceert met de UvA-bibliotheekcatalogus API. Nu kunnen ze een prompt gebruiken zoals:

“Use the library extension to find the five most recent publications by author ‘Adriaan van Dis’. Provide the full APA citations for each publication and a direct link to each in the catalog.”

Veelgestelde Vragen (FAQ)

Wat moet ik doen als de AI rare of foute antwoorden geeft?

Check eerst je prompt: was die duidelijk en specifiek genoeg? Probeer je vraag anders te formuleren. Soms helpt het ook om een nieuw gesprek te starten of een ander AI-model te kiezen.

Wat is het verschil tussen "Custom Instructions" en een "Persona"?

"Custom Instructions" zijn algemene aanwijzingen die je de AI meegeeft voor al jouw gesprekken (tenzij een persona actief is). Bijvoorbeeld: "Antwoord altijd in het Nederlands" of "Gebruik een formele toon". Een "Persona" is veel specifieker: je geeft de AI een complete rol (bijv. "kritische onderzoeker" of "creatieve copywriter") voor een bepaalde taak of gesprek. Een actieve persona overschrijft de custom instructions.

Hoe zit het met de privacy van mijn data als ik documenten upload?

Informatie die je invoert in UvA AI Chat valt onder hetzelfde beveiligings- en privacybeleid als je UvA-emails en -documenten. Het is daardoor niet toegankelijk voor externe partijen en wordt niet gebruikt om AI-modellen te trainen. Over het algemeen geldt natuurlijk altijd: wees voorzichtig met het uploaden van documenten die persoonlijke gegevens van anderen, vertrouwelijke bedrijfsinformatie of andere gevoelige data bevatten. Voor meer informatie, raadpleeg het beleidskader en richtlijnen GenAI in het onderwijs (via uva.nl).

De AI lijkt mijn lange gesprekken of documenten niet helemaal te snappen. Hoe kan dat?

Dat heeft waarschijnlijk te maken met het "context window". De AI kan maar een beperkte hoeveelheid tekst tegelijk 'onthouden'. Als je dus een heel lang gesprek hebt, of heel veel documenten uploadt, dan kan het zijn dat de AI daar dus een deel van niet kan verwerken. Als je een heel lang gesprek hebt, begin dan een nieuw gesprek (je kan het originele gesprek laten samenvatten en meenemen). Als je document heel lang is, probeer dan specifiekere vragen te stellen over onderdelen van het document, of vat het document eerst zelf samen voordat je het aan de AI geeft, of knip het zelf op en laat AI een samenvatting maken van de stukjes. Je kunt ook proberen een model te selecteren met een groter context window als dat beschikbaar is.

Waarom ontwikkelt de UvA een eigen AI-infrastructuur?

Met UvA AI Chat biedt de UvA een keuze voor een veilig en verantwoord alternatief ten opzichte van commerciële GenAI-mogelijkheden. De ontwikkeling van een eigen AI-infrastructuur stelt de Universiteit van Amsterdam in staat om:

- Controle te houden over data (digitale soevereiniteit);
- Privacy te waarborgen;
- Gelijke toegang voor medewerkers en studenten te kunnen garanderen;
- Academische vrijheid te ondersteunen;
- Transparantie te kunnen bieden over de impact van gebruikte AI-modellen;
- Bijdrage te leveren aan bewust en verantwoord gebruik van GenAI in het onderwijs;
- Leidende kernprincipes van de Nederlandse gedragscode zijn wetenschappelijke integriteit te volgen.

Wat is het verschil met bijvoorbeeld ChatGPT?

UvA AI Chat is vergelijkbaar met ChatGPT, maar is in eigen beheer en speciaal ontwikkeld voor en door de UvA. Hierdoor blijft alle input in beheer van de UvA, worden we als onderwijs- en onderzoeksinstituut onafhankelijker van big tech en kunnen we deze tool aanpassen naar eigen behoeften. Een kernonderdeel is onze eigen front-end gebruikersinterface, die controle geeft over hoe studenten, docenten en onderzoekers met AI-modellen interacteren. Door de implementatie van een tussenlaag is UvA AI Chat onafhankelijk van het specifieke Large Language Model (LLM). De infrastructuur ondersteunt diverse modellen wat flexibiliteit geeft het meest geschikte model te kiezen.

Wie heeft UvA AI Chat ontwikkeld?

De UvA AI Chat is ontwikkeld door een multidisciplinair projectteam met allerlei collega's uit alle faculteiten en diensten, onderdeel van het project "Navigeren op de oceaan van kunstmatige intelligentie" (afgekort NOKI).

Hoe gaat UvA AI Chat om met gegevens en -bescherming?

Alle input is in beheer van de UvA. Dat betekent dat alle input en output beschermd is en je de applicatie veilig kan gebruiken. De input van UvA AI Chat wordt niet gebruikt om taalmodellen te verrijken. Er wordt dus geen taalmodel getraind.

Als individuele gebruiker kan je jouw chatgeschiedenis verwijderen. Jouw chatgeschiedenis na verwijdering niet achteraf te herstellen.

Zijn er voorbeelden van succesvolle implementaties van UvA AI Chat?

Ja, er zijn verschillende pilots geweest met UvA AI Chat. Via UvA Teaching & Learning Centres kan je meer leren over deze pilots, bekijk een aantal pilots hier.

Begrippenlijst

Prompt
Jouw instructie, vraag, of stuk tekst aan de AI.

Token
De kleinste eenheid tekst voor een AI (een woord, of een deel ervan). Het "context window" wordt in tokens gemeten.

Context Window
Het 'werkgeheugen' van de AI. De maximale hoeveelheid tekst (tokens) dat het AI-model tegelijk kan verwerken.

Persona
Een set instructies die de AI een specifieke rol of stijl geeft (bijv. expert, coach).

Hallucinatie
Wanneer de AI overtuigend klinkende onzin of foute info presenteert. Altijd blijven checken dus!

Prompt Engineering
De kunst van het schrijven van effectieve prompts om precies de output te krijgen die je wilt.

API (Application Programming Interface)
Een soort 'stekkerdoos' waarmee verschillende softwareprogramma's met elkaar kunnen praten. Extensions gebruiken dit.

Extension
Een extra tool of plug-in die AI nieuwe functies geeft, vaak door te linken met andere systemen via een API.

Bias (Vooroordeel)
Als de AI (onbedoeld) de vooroordelen overneemt uit de data waarmee het getraind is. Kan leiden tot oneerlijke of scheve antwoorden.

LLM (Large Language Model)
Een heel groot AI-model dat getraind is op gigantisch veel tekst, wat daardoor menselijke taal kan snappen en genereren.